

De ijskelder in Staverden

Goossen van den Bosch

In het parkachtige deel (Engelse landschapsstijl) van de kasteeltuinen bevindt zich een ijskelder, zoals op de meeste landgoederen. Misschien was het in die tijd zonder vriezers en koelkasten wel een 'must'. Over deze ondergrondse kamer die slechts één kleine toegangsdeur heeft, ligt een meter zand. Het is dus een koele ruimte (vergl. grotten in Limburg), waar het in de winter ingebrachte ijs slechts langzaam smolt. Het kruien (dragen) van het ijs in strenge winters uit de gracht naar deze kelder was geen kleinigheid. De arbeiders stonden dan met lieslaarzen in het ijskoude water. Een dochter van de vroegere tuinbaas herinnert zich nog: *"...als kind stond ik erbij als in strenge winters grote brokken ijs losgezaagd werden en met haken tegen de schuine kant gesleurd werden, telkens terugglijdend en in het water ploffend, waarna ze naar de ijskelder vervoerd werden door enkele tuinarbeiders...."*. Tussen deze brokken ijs werd in de kelder zaagsel gelegd.

De kasteelheer kon in de zomermaanden dus over ijs beschikken om onder andere het geschoten wild enige tijd te kunnen bewaren. Op sommige landgoederen schonk hij ook wel eens ijs aan zieken op recept van de arts. In Staverden bracht de vrouw van de landgoedeigenaar bij zieken en bij geboorten een pan goed gevulde soep en ook wel eens wat ijs tegen de koorts. Hoewel de ijskelder in onze tijd niet meer nodig is, vervult ze nog wel een belangrijke functie. Het is namelijk een ideale plaats (geen vorst en vochtig) voor de vleermuizen om hier hun winterslaap te houden. Daartoe is in de deur, die gesloten is voor het publiek, een 'brievenbus'(sleuf) aangebracht om ze toegang te verschaffen. Er zouden hier wel 4 à 5 soorten (waaronder vrij zeldzame) verblijven van de 22 soorten die in Nederland zijn waargenomen.

+++